

הליך מרכזי לעניין הארכת כביש חוצה ישראל צפונה – קטעים 8 ו-1/9

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, בהמשך להחלטה מס' 654 מיום 18 ביוני 2023, שעניינה "הארכת כביש חוצה ישראל צפונה - קטעים 8 ו-1/9" (להלן – **החלטה 654**) לפיה נקבעו קטעים 8 ו-1/9 בכביש חוצה ישראל (להלן – **קטעים 8 ו-1/9**), ככבישי אגרה, כמסומן בתשריט שצורף להחלטה 654:

1. בהתאם לסעיף 3(א) לחוק כביש אגרה (כביש ארצי לישראל), תשנ"ה – 1995 (להלן – **החוק**), לאשר את תנאי המכרז ואופן ניהולו, בהתייחס לשלב ב' של המכרז, כמוצע על ידי שרת התחבורה והבטיחות בדרכים ושר האוצר **בנספח א'** להחלטה זו, וזאת לצורך בחירת בעל הזיכיון אשר יהיה, בין השאר, אחראי לתכנון, לממן, להקים, להפעיל ולתחזק את קטעים 8 ו-1/9 או כל חלק מהם (וקטעי דרך הנדרשים לצורך התחברות אליהם) כפי שיפורט במסמכי המכרז, ולהעבירם בסיום חוזה הזיכיון למדינה.
2. הליכי התכנון הנדרשים שטרם הושלמו יושלמו כסדרם, בהתאם להוראות כל דין.
3. בהתאם לסעיף 3(ג) לחוק, התקופה המרבית של חוזה הזיכיון וכן סכום האגרה המרבי או הנוסחה לחישוב סכום האגרה המרבי והדרך לעדכון, כפי שייכללו בתנאי המכרז ואשר קבועים בסעיפים 5 ו-6 לנספח א' להחלטה זו, טעונים אישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי

בהחלטה מס' 654 מיום 18 ביוני 2023, נקבעו קטעים 8 ו-1/9 בכביש חוצה ישראל בקטע שבין מחלף סומך לבין מחלף בית העמק, כפי שהוא מסומן בתוכנית מתאר ארצית מס' 31א, כפי שיהיה בתוקף מעת לעת (להלן – **קטעים 8 ו-1/9**), ככבישי אגרה, למעט קטע הכביש המתלכד עם כביש 70 בין מחלף סומך למחלף אבליים, כמסומן בתשריט שבסיפה להחלטה זו (להלן – החלטה 654).

סעיפים 1 ו-3

בהחלטה 654 הוטל על ועדת המכרזים אשר מונתה על ידי החשב הכללי ביום 12 ביולי 2022 (להלן – **ועדת המכרזים**) לערוך ולנהל הליך מכרז פומבי ליישום קטעים 8 ו-1/9, וזאת בהתאם להוראות חוק כביש אגרה (כביש ארצי לישראל), התשנ"ה-1995 (להלן – **החוק**), בשני שלבים: שלב מיון מוקדם ושלב המכרז המפורט שבו ייבחר הזוכה במכרז.

בהתאם לסעיף 3(א) לחוק שר האוצר ושרת התחבורה והבטיחות בדרכים (בסעיף זה – **השרים**), באישור הממשלה, יורו על תנאי המכרז ואופן ניהולו.

בנוסף, בהתאם לסעיף 3(ג) לחוק נקבע כי התקופה המרבית של חוזה הזיכיון, סכום האגרה המרבי או הנוסחה לחישוב סכום האגרה המרבי והדרך לעדכונים, לפי העניין, כפי שיכללו במסמכי המכרז, טעונים אישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

בהתאם לאמור לעיל, מוצע כי הממשלה תאשר את עיקרי תנאי המכרז כמפורט ב**נספח א'** להחלטה זו אשר הציעו השרים, לעניין קטעים 8 ו-1/9.

עוד מוצע לקבוע כי ועדת המכרזים תפעל ליידע את המתמודדים בדבר הליכי התכנון המקודמים במקביל ותשמור על הזכות לשלב שינויים בדרישות המכרז, ככל שהדבר יידרש בהתאם להתקדמות הליכי התכנון כאמור.

סעיף 2

מוצע לקבוע כי הליכי התכנון הנדרשים שטרם הושלמו יושלמו כסדרם, בהתאם להוראות כל דין.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

ההחלטה הינה בהתאם להחלטות וליעדים שהותוו במסגרת החלטת ממשלה מס' 1421 מיום 24 בפברואר 2010 שעניינה "נתיבי ישראל – תכנית תחבורה לפיתוח הנגב והגליל תש"ע – 2010". בהתאם לאמור בהחלטה, קודמו הליכי התכנון של קטעים 8 ו-1/9 באופן המאפשר להתחיל בביצועם. כמו כן, חברת כביש חוצה ישראל בחנה, בהנחיית משרד האוצר ומשרד התחבורה והבטיחות בדרכים, את ההיתכנות לשילוב הסקטור הפרטי בהקמתם, תפעולם

ואחזקתם של קטעים 8 ו 1/9 ומצאה כי קיימת היתכנות כאמור לביצוע הפרויקט בשיטת BOT. יש להדגיש כי הפרויקט נבחן בבדיקת כדאיות כלכלית תחבורתית בהתאם לנוהל המוסכם בין המשרד לבין משרד האוצר, נוהל פר"ת, גרסת 2012, ונמצא כפרויקט כדאי למשק מבחינה כלכלית תחבורתית.

תקציב

אין.

יובהר, כי במסגרת החלטה מס' 654 הוקצה סך של 650 מלש"ח לצורך קידום זמינות הקרקע מתקציב הפיתוח של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים וכי הסכומים האמורים כלולים במסגרת חוק התקציב לשנת הכספים 2024, ובתכנית התלת שנתית לשנים 2025-2027.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס' 1421 מיום 24 בפברואר 2010.

החלטת ממשלה מס' 654 מיום 18 ביוני 2023.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעתם של היועץ המשפטי של המשרד האוצר ושל היועצת המשפטית של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים מצורפת להצעה להחלטה.

סיווגים*

סיווג ראשי: ביצועי

תחום פעולה עיקרי: תשתיות וסביבה

מגישים: שר האוצר
שרת התחבורה והבטיחות בדרכים

ה' בתמוז התשפ"ד
11 ביולי 2024

נספח א' – תנאי שלב המכרז לבחירת בעל הזיכיון

1. תיאור תכולת הפרויקט

קטע הדרך מושא מכרז זה הוא המשך כביש 6 הקיים צפונה. הפרויקט כולל חיבור של כביש 6 הקיים אל כביש 79 במחלף סומך בקטע המשותף עם כביש 70, חיבור אל הכבישים 781 במחלף אבליים וחיבור לכביש 85 במחלף מכר כחלק מתכולת תמ"א 8/א/31 וכן חיבור לכביש 859 במחלף בית העמק כחלק מתכולת תמ"א 1/9/א/31. הפרויקט מתחבר שוב אל כביש 70 צפונית ובסמוך למחלף בית העמק ומסתיים בנקודה זו.

אורך קטע הדרך מושא מכרז זה הוא כ – 22 ק"מ. הדרך מתוכננת כדרך מהירה בעלת 3 נתיבים לכל כיוון, כמפורט במסמכי המכרז.

הפרויקט כולל את האלמנטים העיקריים הבאים:

1. מחלפים אשר יחברו את כביש 6 למערך הכבישים האזורי והמקומי: מחלף אבליים, מחלף מאכר ומחלף בית העמק.
2. עבודות גישור.
3. מערכות ניקוז.
4. פיתוח סביבתי ונופי.
5. מעברים חקלאים ודרכים חקלאיות.
6. מערכות חשמל תאורה ותקשורת.
7. מערכות שילוט, תמרור ובקרת תנועה הכולל מרכז לתפעול ואחזקה.
8. מערכת לגביית אגרה מכלי הרכב העוברים בכביש.

הפרויקט מורכב בחלקו משדרוג קטעים של כבישים קיימים. במסגרת הפרויקט קטעים אלו יעברו מאחריות חברת נתיבי ישראל בע"מ לאחריות בעל הזיכיון (לרבות תחזוקתם). מבלי לגרוע מאחריותו הכוללת של בעל הזיכיון לכל תוואי כביש האגרה, קטעי הכביש החייבים בתשלום אגרה יהיו בקטע שבין מחלף סומך לבין מחלף בית העמק, כפי שהוא מסומן בתוכנית מתאר ארצית מס' 31א, כפי שיהיה בתוקף מעת לעת (להלן - **קטעים 8 ו-1/9**), ככבישי אגרה, למעט קטע הכביש המתלכד עם כביש 70 בין מחלף סומך למחלף אבליים, כמסומן בתשריט שבסיפא להחלטת ממשלה מס' 654.

2. תנאי המכרז ואופן ניהולו

- 2.1. המשתתפים אשר עברו את הליך המיון המוקדם יוזמנו להגיש את הצעותיהם למכרז לבחירת בעל הזיכיון.
- 2.2. התחרות במכרז תהיה הן לגבי ההצעה הכספית שתיסוב, בעיקרה, על גובה מענק ההקמה (או תמלוג למדינה), והן לגבי היציבות הפיננסית של ההצעה שתיבחן בהתאם להצעה הפיננסית שתוגש על ידי המציעים.
- 2.3. במסמכי המכרז ייקבעו כללי הגשת ההצעות ובדיקתן ויתר תנאי המכרז, כמקובל במכרזי BOT.

3. חלוקת הסיכונים בין הצדדים בחוזה הזיכיון

- חוזה הזיכיון כולל הוראות מפורטות לעניין זכויותיו וחובותיו של בעל הזיכיון, לרבות:
- 3.1. כמקובל בפרויקט BOT דומים, סיכוני ההקמה ובכללם: תכנונו, ובנייתו של כביש האגרה לרבות שיקום נופי יוטלו על בעל הזיכיון.
  - 3.2. סיכוני ההפעלה, גם הם, כמקובל בפרויקט BOT דומים, יוטלו על בעל הזיכיון, ובכללם: אחזקתו והפעלתו של כביש האגרה.
  - 3.3. חיוב האגרה יעשה באמצעות מערכת Free Flow. מפרט הדרישות ממערכת האגרה שיתקין בעל הזיכיון ייכלל בחוזה הזיכיון.
  - 3.4. כמקובל, בעל הזיכיון יהיה זכאי לסעד בגין התממשות סיכונים חריגים, כגון: ירידה משמעותית בשימוש בכביש ביחס לתחזיות, כוח עליון, גילוי עתיקות, עיכובים במסירת האתר לזכיין וכיוצא בזה, אשר הוא יידרש לטפל בהם. כמו כן, ייקבעו הוראות לעניין זכאות בעל הזיכיון לפיצוי בשל שימוש בסמכויות לפי סעיפים 8 ו-9(ב) לחוק. כללי הזכאות לפיצוי ואופן קביעת הפיצוי, בכלל הנסיבות האמורות ייקבעו בחוזה הזיכיון.
  - 3.5. הזכות לגבות ולקבל אגרה, סכומי האגרה, אופן גבייתה, המגבלות והתנאים בהם יחולו תעריפי אגרה שונים ופרטים בדבר אופן עדכון סכומי האגרה מעת לעת.
  - 3.6. עוד יהיה בעל הזיכיון זכאי לתשלומים נוספים הכוללים:
    - 3.6.1. מענק הקמה (או לחילופין תמלוג למדינה) בסכום שייגזר מההצעה הזוכה במכרז;
    - 3.7. כמו כן, הזכיין יהיה זכאי להקים מיזמים נלווים לפרויקט כפי שיותר לו במסגרת חוזה הזיכיון והכנסות ממיזמים כאמור יתחלקו בין הזכיין למדינה כפי שיוגדר בחוזה הזיכיון.
    - 3.8. על מנת לעודד השתתפות במכרז וכן מתוך רצון להגדיל את הודאות לאפשרות ביצוע הפרויקט ואפשרויות המימון בפרויקט, המדינה תעניק לבעל הזיכיון, הגנות פיננסיות כמקובל במכרזי BOT אחרים, בהתאם לכללים מפורטים שייקבעו מראש במסמכי המכרז, כגון: הגנות מפני שינויים במדדי המחירים ושערי חליפים והגנה מפני שינוי בשערי ריבית הבסיס.
    - 3.9. חוזה הזיכיון יכלול הוראות מפורטות לעניין מניעת מפגעים סביבתיים וביטחוניים, הן במהלך עבודות ההקמה והן לאורך תקופת ההפעלה והתחזוקה של כביש האגרה על ידי בעל הזיכיון. חוזה הזיכיון מטיל על בעל הזיכיון לבצע את כלל המטלות למניעת מפגעים סביבתיים שאותרו במסגרת תסקירי ההשפעה על הסביבה שבוצעו כחלק מהליכי האישור הסטטוטוריים של הפרויקט.
  4. חוזה הזיכיון יכלול הוראות, כמפורט בפרויקט BOT דומים, בדבר חובת ביטוח מתאים, לרבות צד ג', שיפוי, כללים בדבר שינויים ותוספות, הוראות בעניין קניין רוחני, שינויים עתידיים בדיון, מיסים וכיוצ"ב.
5. תקופה מירבית של חוזה הזיכיון
- 5.1. תקופת הזיכיון המירבית של חוזה הזיכיון תעמוד על 34 שנים (הקמה והפעלה), ממועד קבלת צו תחילת עבודה או מתום כשנה מהחתימה על חוזה הזיכיון, כמפורט בחוזה הזיכיון, המוקדם מביניהם.

5.2. לבעל הזיכיון תהיה זכות מוגדרת לקבלת הארכת מועדים, לרבות לעניין הארכת תקופת הזיכיון, כתוצאה מאירועים שאינם באחריות בעל הזיכיון ואשר גרמו לו לעיכוב בביצוע הפרויקט, כל זאת כפי שיוגדר בחוזה הזיכיון.

6. סכום האגרה והדרך לעדכונה

תעריפי האגרה הראשוניים לנסיעה בכל אחד מקטעי הכביש (הקטע שבין מחלף אבליים למחלף מאכר והקטע שבין מחלף מאכר למחלף בית העמק), הינם כדלקמן:

תעריף האגרה לרכב פרטי (רכב במשקל של עד חמישה טון), הינו 3.96 ש"ח.

תעריף האגרה לרכב כבד (רכב במשקל של מעל לחמישה טון) הינו פי 2 מתעריף האגרה לרכב פרטי, למעט בשעות השפל (שפל משמען 20:00 עד 05:00) ובימים שישי ושבת.

תעריף האגרה לרכב כבד בשעות השפל, ובימים שישי ושבת הינו זהה לתעריף האגרה לרכב פרטי. התעריפים הנקובים לעיל צמודים למדד המחירים לצרכן הידוע ביום המדד הידוע ב-1 באוקטובר 2023.

עדכון תעריפי הצמדה בגין הפרשי הצמדה יעשה ביום 01/04 וביום 01/10 בכל שנה קלנדארית וזאת בדומה למנגנון הקיים בשאר קטעי כביש 6.

לתעריפי האגרה שלעיל יתווסף מע"מ בשיעור הקבוע על פי דין.

מובהר כי תשלום אגרה כאמור הינו בגין נסיעה בכל אחד מהקטעים המפורטים לעיל, כולם או חלקם, בכיוון אחד.

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

הליך מכרזי לעניין הארכת כביש חוצה ישראל צפונה - קטעים 8 ו-1/9

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

בהחלטה הממשלה 654 מיום 18 ביוני 2023 שעניינה "הארכת כביש חוצה ישראל צפונה - קטעים 8 ו-1/9" הוטל על ועדת המכרזים אשר מונתה על ידי החשב הכללי ביום 12 ביולי 2022 (להלן – **ועדת המכרזים**) לערוך ולנהל הליך מכרז פומבי ליישום קטעים 8 ו-1/9, וזאת בהתאם להוראות חוק כביש אגרה (כביש ארצי לישראל), התשנ"ה-1995 (להלן – **החוק**), בשני שלבים: שלב מיון מוקדם ושלב המכרז המפורט שבו ייבחר הזוכה במכרז.

בהתאם לסעיף 3(א) לחוק שר האוצר ושרת התחבורה והבטיחות בדרכים, באישור הממשלה, יורו על תנאי המכרז ואופן ניהולו. בהתאם לכך, מוצע כי הממשלה תאשר את עיקרי תנאי המכרז כמפורט בנספח א' להחלטה זו אשר הציעו השרים, לעניין קטעים 8 ו-1/9.

במסגרת הנספח כאמור מפורטים תנאי המכרז, ובין היתר, תקופת הזיכיון אשר מוצע לקבוע אותה על 34 שנה, וכן גובה האגרות המקסימלי.

בהתאם לסעיף 3(ג) לחוק נקבע כי התקופה המרבית של חוזה הזיכיון, סכום האגרה המרבי או הנוסחה לחישוב סכום האגרה המרבי והדרך לעדכוני, לפי העניין, כפי שיכללו במסמכי המכרז, טעונים אישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

בכפוף לכל האמור לעיל, אין מניעה משפטית לקבלת החלטת הממשלה.

16.05.23

היועץ המשפטי של משרד האוצר

אסי מסינג

חתימה

תפקיד

שם

היועצת המשפטית של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים

יעל כהן

תפקיד

שם

חתימה